

ULUSLARARASI BESTSELLER

Gümüş Karası Deniz

SUSAN FLETCHER

Çeviri: Seçkin Selvi

CAN

SUSAN FLETCHER

Gümüş Karası
Deniz

The Silver Dark Sea, Susan Fletcher

© 2012, Susan Fletcher

© 2013, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Nisan 2013

Bu kitabın 1. baskısı 7000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Act creative

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Özgür Donmaz

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

ISBN 978-975-07-1796-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

SUSAN FLETCHER

Gümüş Karası
Deniz

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Seçkin Selvi

SUSAN FLETCHER, 1979'da Birmingham'da dünyaya geldi. York Üniversitesi'ndeki İngiliz Edebiyatı öğreniminin ardından East Anglia Üniversitesi'nde Yaratıcı Yazarlık dalında lisansüstü çalışmasını tamamladı. 2004'te yayımlanan ilk romanı *Eve Green* ile 2004 "Whitbread İlk Roman Ödülü"nü ve 2005 "Betty Task Ödülü"nü kazandı. İkinci romanı *Oystercatchers* (İstiridye Avcıları) 2007'de, ilk adı *Corrag* olan üçüncü romanı *Witch Light* (Cadı Işığı) 2010'da yayımlandı. *Gümüş Karası Deniz*, 2012'de yayımlanan en yeni yapıtı.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. MGS Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. Asaf Çiyiltepe Ödülü, Aydın Üstüntaş ve Çevirmenler Derneği Onur Ödülü alan Selvi, 1957'den başlayarak tiyatro, felsefe, edebiyat dallarında 150'nin üstünde yapıt çevirdi.

Sye Koyu'ndaki Balıkadam

Bir zamanlar bir adam vardı. Sakallı, iyi kalpli biriydi. Bir adada, musluğu su damlatan, ocağında bataklik kömürü yakılan, taş duvarlı bir evde yaşardı. Sözüünü edeceği hiçbir dostu yoktu. Bütün ailesi gitmişti.

Gençken gücü kuvveti yerindeydi. Saman balyalarını tek elle taşır, buğday çuvallarını en tepedeki tavan kirişine kadar kaldırabilirdi. Çiftliği bakımlı, domuzları yağlıydı; iyi havalarda omuzları güneşten yanardı. Yakışıklıydı da. Güneş saçlı bir kıza tutuldu; kız bazen onun önünden geçerken gülümser, adamın yüreği hoplar, ağzı kururdu. En çok da utanırdı. Kızın adını ne zaman duysa kıpkırmızı kesilir, dili sürçmeye başlar, günlerce ağzını bıçak açmazdı. Kendisinin *layık olamayacağı kadar güzel bir kız* olduğunu düşünürdü. Gel zaman git zaman, güneş saçlı kız gitti. Bir başkasıyla evlendi; mevsimler gelip geçti. Zaman geçti. Adamın sakalı kırçillaştı.

Akşam olunca kızı düşünürdü. Ocağın başına oturur, *Ben artık yaşlandım. Nasıl oluverdi bu,* diye söylenirdi. Yıllar göz açıp kapayana kadar çabucak geçmişti. Yaşamı uçup gitmiş, kurumuş yaprağa dönmüştü.

Çocuğu da olmamıştı, karısı da.

Ne küçücük bir yaşam...

Bir gece öylesine hüzünlüydü ki, hiç uyku tutmadı. Yitirdiklerini düşündükçe gözüne uyku girmede. Gözlerini tavana dikip sırtüstü yattı, karanlıkta gözünün önünde deniz

uçsuz bucaksız yayıldı. Ertesi gün evinden ayrıldı. Adanın kuzeyine, otların rüzgârdan eğildiği, gökyüzünün hızla kayan bulutlarla dolu olduğu, denizin gümbürdeyen dalgalarla kabardığı yere yürüdü. Orada ne işi vardı? Bilmiyordu. Ama rüzgâr paltosunu çekiştiriyor, soğuk kumlara dalgaların köpüğü yayılıyor ve üzerinde uçan martılar, *Hayır! Hayır*, diye çığlık atıyordu. Taşlık bir kıyıda buldu kendini.

Öyle yorgunum ki, diye düşündü. Kendim olmaktan yorulдум. Yalnızlıktan yorulдум.

Boşa geçmiş yılları düşündü. Neden aşktan hiç söz etmemişti? *Neden ona açılmadım? Ya da neden bu uçsuz bucaksız dünyayı gezip görmedim?* Bir kez olsun, adadan başka bir yere adım atmamıştı. İş işten geçmişti, artık her şey için çok geç kalmıştı.

Ağladı. Çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağladı.

Ama sonra gözlerini açtı.

Gözlerini açtı ve çok tuhaf bir şey gördü.

Suda bir adam vardı. Sakın dalgaların getirdiği bir tahta parçası olmasın? Ya da suyosunu? Hayır, kesinlikle bir erkekti. Dalgaların üzerinde bir inip bir çıkıyordu. Siyah saçları vardı –ıslak, mavi siyah saçlar– bir de sakalı; teni de çok soluktu. Gözleri fokun gözleri gibi yusuvarlaktı. Gözünü kırpmıyor, başını çevirmiyordu.

Kimdi bu?

Böyle bir denizde kim yüzerdi? Cam gibi kırılan bu dalgalarda? Bu kadar sert esen kuzey rüzgârında? Oysa bu pırl pırl saçlı adam dalgalarla boğuşmuyordu. Ne boğuluyordu ne de imdat istiyordu. Suyun üstünde öylece duruyordu. Suyun üstünde dururken gülümsüyor gibiydi. Sonra kollarını kaldırdı – başının üstüne kadar kaldırıp avuçlarını dua edercesine birleştirdi; sonra kollarını öne uzattı, parmak uçları suyu yardı, adamın başı ve gövdesi bir yay çizdi. Denize daldı ve gözden kayboldu.

Kısacık bir an, hiçbir şey görünmedi.

Sonra adamın daldığı noktada bir kuyruk belirdi – kocaman, gümüş rengi bir balık kuyruğu. Kuyruk yukarıya doğru

bir ayna gibi dikildi. Ve az önce siyah saçlı adamın bulunduğu yerde suya batıp gitti.

Domuz besicisi adam kıpırdamadan durdu.

Gözlerini kırıştırdı, başını salladı. *Bir balık mı? Ya da bir adam mı? İkisi de değil mi? Yoksa ikisi de mi?* Ve tam o anda, denizin Sye Koyu'nun çakıllarına çarptığı ve yalnız bir martının yakındaki kayalıklara konduğu o anda, domuz besicisi çok belirgin bir ses duydu. İnsan sesi değildi bu. Yanında duran birinin sesi gibi de gelmiyordu; çevresini tamamen sarıyormuş duygusu veren derin, yumuşak bir sestti; öyle olduğu için de adam kendi çevresinde döndü, dönmeye devam etti.

Ses şöyle diyordu: *Umut var.*

Ses kayalıklardan geliyordu. Taşlardan yükseliyordu. Adam etrafına bakındı, ama yalnızca köpüren, fışkırdayan deniz ve az önce kuyruğun olduğu yerde suyu beyaz bir dantel gibi yaran köpükler vardı.

O gece çiftçi bir kilime sarınarak bataklık kömürünün yandığı ocağın yanına oturdu. Gördüğünün ne olduğunu biliyordu. Sevimli bir insan yüzü ve ardından bir balık kuyruğu görmüştü. İşittiğinin ne olduğunu da biliyordu.

Sonraki günlerde bundan söz etti: *Ne gördüm, biliyor musunuz? Sye Koyu denilen yerde?* Tabii bazıları onunla alay ettiler, gülüp geçtiler. Ama başkaları gözleri parlayarak dinlediler; çünkü kendi yürekleri de yorgundu ya da biraz yorulmuştu ve anlatılanın doğru çıkması için dua ediyorlardı. Bir zamanlar bir efsane yok muydu? Maroken kaplı bir kitapta? Öyle sanıyorlardı. Tıpkı domuz besicisinin anlattığı gibi bir hikâyeye vardı – sevecen bakışlar ve dikelen gümüşü kuyruk hakkında bir hikâyeye.

Buna inanmayı nasıl da istiyorlardı. Bu yarı-insan yarı-balık olan varlığı özlemle bekliyorlardı.

Bir akşam kıyıda dururken kendilerine de *umut var*, denmesini istiyorlardı.

Zamanla fırtınalar dindi. Kış alacalı bir bahara devrildi. Bir gün çiftçi domuzlarının sert kıllı sırtlarını ovalarken, arkasından bir ses duydu. Bir kadın sesi – sıcak ve utangaç bir ses: *Affedersiniz. Merhaba.*

O da yaşlandığı için saçları artık güneş rengi değildi. Ama çiftçi onun kim olduğunu bildi.

Evlendiler. Kadın evdeki musluğu onardı, damlalar kesildi. Akşamları adamın sızlayan mafsallarını ketentohumu yağıyla ovdu, adam da onun uzun, kar beyazı saçlarını taradı. Kadına *Sye Koyu*'ndaki balıkadamı anlattı. *Onu gördüm – kendi gözlerimle gördüm...* Kadın ona inanarak başını salladı. Olmaz olmaz diye bir şey var mıydı? Bütün ömrünü adamı özlemekle geçirmişti – ve artık onunla beraberdi işte.

Birlikte uzun bir yaşam sürdürdüler. Hem de mutlu bir yaşam – güneş alçalırken adamın evinin önüne oturur, birbirlerine mutluluklarını fısıldarlardı. *Sevgili karıcığım... Aşkım.* Kilise bahçesindeki mezarlığa yan yana gömüldüler. Bahçenin en dibinde, çakaleriği ağaçlarının yakınında yatıyorlar; adaya yolunuz düşer de onları ziyaret etmek isterseniz, üzerlerine birkaç çiçek koyun.

* * *

Umut var.

Bütün efsaneler gibi, bu da tuhaf. Ama aynı zamanda bildik bir hikâye; çünkü pek çok ana baba, gece uykuya yattırırken ya da banyo yaptırırken veya otomobil yolculuklarında vakit geçirmek için Balıkadam masalını çocuklarına anlatırlar. Balıkadam'ın yaşı yoktur, yaşlanmaz ve ölmez derler. Tıpkı balıklar gibi sessiz, yemyeşil derinliklerde yaşar, ama bazen suyun yüzeyine çıkıp karaya bakar. Bugün bile Balıkadam'ı –sevecen gülümseyişini, dalarken parıldayan pullarını– gördüğünü söyleyen bir adalı vardır. Deniz kıyısında yürürken ya da bir ayağınızı kayığa atarken veya kütük yığınının üstündeki muşambanın rüzgârda sallanışına bakar-

ken yahut akşam perdeleri kapatacağımız sırada suyun üzerindeki son ışık altın gibi parıldadığı için bir an durup seyrederken yahut da suların çekildiği ıslak, sıkı kumların üzerinde çizmelerinizin izine bakarken içinizde bir ferahlık duyarmanız ya da, *Umut var, her şey güzel olacak, yalnız değilsiniz*, gibi sözler işitirseniz, bilin ki Balıkadam oradan geçiyordur. Bilin ki kıyıda uzakta durmuş, adayı seyrediyordur. Bilin ki sizin acı çektiğinizi biliyor ve acı çekmenizi istemiyordur.

Efsanenin o bölümüne inanmak zordu. Bir kıyıda *umut var* sözünü duyduğumda, kendimi rahatlatmak, su üzerinde durabilmek için bunu söyleyen, bendim. Ama böyle masallara inanmanın ne zararı var? Hatta inanmak daha iyi gibi geliyor.

Bir

Denizden gelen hikâyeler vardır, hepsi de iyidir. Şimdiye kadar duyduklarımın en iyileri. Ben de hikâyeler bilirim, ama hiçbiri ekşi kokulu muşamba ceketlerin ocağın yanında kurduğu ya da tebeşir beyazı balina kemiklerinin kuyruk ucunda dikildiği kıyı evlerinde anlatılanlar kadar iyi değildir. O hikâyeleri dinlerken ellerimi ağızıma kapatıp avuçlarımın içine gülümserdim. Kahverengi gözlü bir adam, *Sana şeyi anlatmış mıydım...* diye sorardı. Ben de, *Hayır, anlat hadi...* derdim. Sonra sandalyelerimizi gıcırdatıncaya kadar birbirimize doğru eğilirdik. Pencere denizliklerinde tuz olurdu.

Çoğu yitirilmişlerle ilgiliydi. Ve o kayıptan önceki aşkla.

Bir mağaraya girer gibi büzülürdüm o hikâyelerin içine ve yukarıya bakarken soluğumu tutardım.

Sayılmayacak kadar çok hikâye vardı. Deniz her gün kıyıya taşırdı onları. Sular yükseldiğinde kıyıya vuran geniş, cam misali parlak suyosunu şeritleri gibi, o hikâyeler de ışığı yansıtarak beni çağırırdı. Bir hikâye mi var? Hemen yaklaşıp diz çökerdim. Hikâyeler anlatılırken gözlerimi boşluğa diker, öylece bakardım. Hepsi de, ilk duyduğum ya da kumların arasında bulduğum zaman sandığımdan çok daha güzel olurdu.

Öyle olduğunu sanıyorum. Yapabileceğim en iyi açıklama bu. O adada o kadar çok hikâye vardı ki, sanki onları yükselen gelgit dalgaları kıyıya taşıyormuş gibiydi. Her gün

bir şeyler vardı. Her çakıl taşlı koyda ya da kumsalda denizin bıraktığı armağanlar olurdu – plastik şişeler, naylon ipler, ayakkabılar, bir araba lastiği, kulak pamukları, bir şemsiyenin telleri, sırlıklam olmuş bir oyuncak. Değersiz miydiler? Kimilerine göre değersizdiler. Ama kimileri için de birer hazinediler. Eğri bir kuru odun parçası eve sürüklenip saklanabilirdi; kola şişesindeki bir mektup bir yaşamı değiştirebilirdi. Kilit ve Anahtar adlı kumsalı çevreleyen korkuluğun çubuklarına baş aşağı geçirilmiş lastik çizmeler vardı – denizin kıyıya attığı ve öteki tekleri olmadan bir işe yaramayan çizmeler– yan yana sıralanmış bu rengârenk çizme dizisinin *göz zevkini bozduğunu* söylerlerdi. Oysa onlar benim hoşuma giderdi. Kilit ve Anahtar Kumsalı'ndan ne zaman geçsem elimi onlara sürerek yürürdüm. Kendimi de onlardan biri gibi görüyordum, yıpranan ve bekleyen. Solarak, yumuşayarak denizi seyreden.

Belki de içimde bir kâşif var. Kırık dökük şeyler, yaşamın geride bıraktıkları çekerdi beni. Kendime ait hiçbir şeyim yokmuş gibi, başkalarının görüp ya da basıp geçtiği nesnelere toplardım – iki yarısı hâlâ birbirinden kopmamış bir midye kabuğu ya da bir mavi ip parçası. Kıyıya vurmuş suyosunları boyunca yürüyüp yiyecek gagalayan kuşlar gibi parlak şeyleri seçerdim. Sis düdüğüne karşılık veren balina ya da fosforlu gece gibi ışığı yansıtan ve gözümü kamaştıran hikâyeleri de aynı şekilde derledim. Keder dolu bir masal dinledim, hem de inanılacak gibi değil ama içinde denizpapağanları olan bir masal, o masalı tuzsuz bir su kaynağı gibi, içebileceğim bir su gibi rastlantıyla keşfettim. Bir anlamda beni besledi. Aynı şekilde her Noel gecesi ufukta sallanan tek bir el fenerinin masalı da geliştirdi beni.

Evet, yaptığım şey kıyılarda enkaz toplayıp onlarla geçinenlerin yaptığına benziyordu bir anlamda. Bulduklarım benim için hazine değerindeydi. Mutfağımda deniz kabuklarını saklıyor, deniz tuzunu emmiş tüyleri vazolara koyuyordum. Adalıların anlattığı hikâyeleri de kafamda kurguluyordum – mağaraları, Balıkadam'ı, gümüşü pulları, insanlardan

daha akıllı olan fokları, yama işi bir yıldız gibi suyun üzerinde yüzen kızı.

Ben kıyıdan uzakta doğdum. En coşkun taşkın suyun bir gölet ya da parkın havuzundaki bulanık su olduğu bir yerde büyüdüm. Orada hikâyelere rastlamak çok daha zordu. Yağmurda ağaçlar eğilip reverans yapardı ve ben ya bir çiçek tarhında ya da bir güvercinin titreyen, yanardöner boynunda güzelliği bulurdum, ama yetmezdi. *Daha fazlasını* isterdim; benim sürdüğüm hayattan daha fazlası olduğunu sezerdim hep. Sonra hiç âşık olacağımı sanmadığım bir anda sevdalandım ve bir adada yaşamaya başladım; gözlerimin çevresindeki kırışıklar derinleşti, saçlarım tuzdan sertleşti, hayalet gibi beyaz yengeçlerin ayaklarımın üzerinden geçip kendilerini nemli kumlara gömmesine alıştım ve her denizin bir öncekinden farklı olduğunu gördüm – ya güm güm dövüyordu kıyıyı ya sessizce yaklaşıyor ya da çamur gibi kahverengi ve durgun oluyordu. Ve sevdiğim erkek bana kendi hikâyelerini anlatıyordu. Zamanla başkaları da anlatmaya başladı. Kadehime viski koyup yanıma oturlardı. Eski kitapları açıp, *Bak...* derlerdi. Bir martının dilimizi konuşabileceğine, boğulmuş arkadaşların ruhlarının dalgaların sesi ve köpükleri arasında bulunabileceğine kesinlikle inanan insanlar tanıdım.

Suda onun sesini duydum. Gerçekten duydum.

O teknede onun elinin elime değdiğini hissettim. Sözüme inan, yalanım yok.

Onların sözüne inanıyorum, gerçekten inanıyorum. Sözcüklerden oluşan, o paha biçilmez birikimimin ağırlığı altında sendeliyorum. Şimdi ben onların hikâyelerini yeniden anlatırken, bazılarının benimle ya da adayla alay ettiklerini, olmayacak şeylere – *Balıkadam ha! Tamam, tamam,* diye inanmayarak başlarını salladıklarını biliyorum; onları anlıyorum; ben de kısa bir süre onlar gibiydim, benim de içten içe kuşkuvarım vardı. Oysa pek çok şey kayboldu ve bulundu. Hiçbir açıklaması olmayan çok şey geldi geçti; deniz kıyısın-

da bir evde hiç kalmamış ya da yaşamamışsanız, astığınız çamaşırları deniz yeli alıp götürmedikçe ya da gecenin zifiri karanlığında bir tekneyi kıyıya yanaştırmaya çalışırken anorağınızın kapüşonuna çarpan yağmurun altında dayak yemiştensez beten olmadıkça, bu hikâyelere inanamayışınıza pek şaşırımam. Gelmeyen bir tekneyi beklemedikçe. Ya da o tekne bulunup da içindekiler yoksa. Bu başka bir yaşam biçimi ve herkes buna dayanamaz. *Tuz-vurgunu* diye bir söz vardır, umut kesildiği zaman söylenir.

Hayır, denize güvenemezsiniz, bugün bile. Bulduğumuz yeri noktası noktasına gösteren uydularımız olduğu halde. Sonarlarımız, radarlarımız, bilgisayardaki deniz haritalarımız olduğu halde. Uzay yolculuklarımıza ve aşularımıza ve atom bombalarımıza ve klonlanmış koyunlarımıza, laboratuvarında yeni bir insana can verebilmemize rağmen, denizin en derindeki tabanına hâlâ ulaşamıyoruz. Suyun altında soluk alamıyoruz ya da bir balinanın şarkısını çözemiyoruz. Tekneden yuvarlanan birinin cesedini bulamıyoruz. İnsan kalbinin karıncıkları olduğunu ve elektrik şokuyla yeniden çarptırıldığını biliyoruz; ama kalbin hissettiği o uçsuz bucaksız ve olağanüstü duyguları, o yükseklikleri ve derinlikleri anlatacak sözcüklerimiz yok. Aşk, bunları anlatmaya yetmeyecek kadar küçük bir sözcük, hem de çok küçük.

Abigail Coyle bana hep, *Biz sadece köpüğü görebiliyoruz*, der ve kolunu bir yandan öte yana çevirerek denizin üstünü gösterirdi. Onun ne demek istediğini anlamış olarak eve dönerdim.

Biz hepsini bilmiyoruz. Belime kadar suyun içinde dururken kendime hep bunu söylerdim. Teknede otururken altımda ne olduğunu, o derin mi derin uçurumları, gizleri ve karanlığı düşünürdüm.

Bu ada ufak, düzgün biçimli bir adadır. Sarp kayalıkları kule gibi yüksektir; tüneyen kuşlar kayalıklarda yer yer be-

yaz lekeler gibi görünür. Bu kayalıklar kuş sesleriyle yankılanır ve dalgaların üstünde sallanan bir tekneden onlara bakınca kendinizi ufacık hisseder ve ürperirsiniz. Kayalıklardan kuş tüyleri inip ayağınızın dibine düşer. Kuş tüyleri suda bir rüya gibi süzülür.

Bu adada çok ağaç yoktur. Çok ev de yoktur, yine de birkaç ev var; hepsinin kiremitleri eksik, pencere çerçeveleri nemli, boyları dökük. Çok belirgin adları olur: *Yükselen Rüzgâr* ya da *Dalga Köpüğü* gibi. Arka kapılarının yanında gaz tüpleri durur.

Kumsallarda çerçöp birikir. Otomobillerin çamurlukları pastan kahverengine döner.

Tellerin üstünde gri pösteki tutamları sallanır.

Bir de deniz feneri vardır. Adanın kuzey ucundaki bu fenerin ağır ağır yayılan soluk ışığı tarlalara, yatak odalarının duvarlarına ve gece karanlığında denizin üzerine uzanır.

Adı Parla olsun adanın. Adların önemi yok zaten, bildiğim hikâyelerde de gerçekten önem taşımıyorlar. Önemli olan insanlar – bu adada yaşamış olanlar ve adanın kumları ile kayalıkları üzerinde o insanların neler hissettiği. Kuşaklar boyu pek çok kişi burada ağlarını onardı ya da dizini koyunlarına dayayıp yünlerini kırktı. Erkekler yemek için sümsükkuşu yakaladı; kadınlar deniz çekildiği zaman sırtlarına sepetleri vurup eteklerini yukarı çekerek suyosunu topladı. Çocuklarını kestirilmiş süt ve lahana çorbasıyla beslediler, deniz türküleri söylediler, Tanrı'dan ve dalgalardan korkarak yaşadılar. Yıllar önce yaşandı bunlar. Ama hâlâ fotoğraflar var – silikleşmiş, kenarları kıvrılmış fotoğraflar.

Şimdi Parlalıların başka geçim yolları var – koyunlar, tuzlular, pandispanyalar, internet üzerinden satıp koruyucu ambalajlarla karaya gönderdikleri el sanatı ürünleri. Kadınlardan biri demlik kılıfları ve bebek giysileri örüyor; bir başkası çatı pencerelerinin karayel patlayınca kapanıverdiği bir tavan arasında resim yapıyor. Şimdilerde kimse sümsükkuşu yemiyor artık. Ama hâlâ kendi sebze bahçeleri var; yumur-

tayı hâlâ tüylü tavukların altından alıyorlar. Hâlâ arada bir adanın burnunda durup kollarını iki yana açarak ceketlerini rüzgârla dolduruyorlar. Hâlâ çok içiyorlar, en azından bazıları. Ayın döngüsünü onlar da ataları gibi biliyor.

Ve deniz. Denizi hâlâ iyi tanıyorlar ya da bir insanın tanıyabileceği kadar iyi biliyorlar. Deniz onların bir parçası, kanlarına işlemiş; deniz aylar ve yıllar boyunca bir taşı nasıl biçimlendiriyorsa, onların yaşamına da öyle biçim veriyor. Bazılarını karada uyku tutmuyor. Deniz sesinin olmadığı bir yerde duramıyorlar; çünkü Parla hiç ama hiç sessiz değildir. En durgun havada bile su *lap lap lap*, diye vurur kıyıya ve üzerleri suyla örtülünce midye kabukları çat diye kapanıverir. Kayalıklardaki Musluk Deliği denilen oyukta, şiddetli dalga olduğu ya da deniz çok yükseldiği zaman, deniz kayanın tepesindeki delikten püskürür – balının soluk alıp veriş gibi önce bir pof sesi gelir, ardından da su fışkırır. Limanın yakınında, oyulup çanak biçimini almış kayalar vardır, o çanak denizi neredeyse hapseder ve deniz *şşşt, şşşt, şşşt* diyerek oradan çıkmaya çalışır. Burada su yosunludur. *Define* denilen bu yerde denizin üzerinde yağlı bir parıltı ve çöpler olur. Bir keresinde lastik bir ördek bulunmuştu, nereden geldiğini kimse bilmiyordu. Ona *Çok gezip tozmuş ördek* adını taktılar. George Moss, ördeği alıp oğluna götürdü, ördek hâlâ onların banyosunda duruyor.

Bright'ların en küçük kızı –şimdi altmışlı yaşlarını sürüyor– çocukluğunda bir kış günü, tek bir dalganın deniz fenerine kadar yükseldiğini anımsıyor. Dalga fenerin camına çarpmış. Fener kulesine öylesine güçlü bir gümbürtüyle vurmuş ki, kadın o darbeyi içinde, kaburgalarının altında hissetmiş. Korkuyla duvara tutunmuş. O sarsıcı dalga kız çocuğunun içinde bir şeyi, hem isteyip hem korktuğu, ama adını koyamadığı kadına özgü bir şeyi uyandırmış. O duyguyu şimdi çok daha iyi biliyor.

Belki de o şey, kendi hikâyelerini anlatan denizdir. Belki deniz de benim gibi hikâyelere düşkündür; *dinle bunu... dinle beni*, demekten kendini alıkoyamıyordur. Düşünsenize, ne

hikâyeler saklıdır onda; ölümler, ölümün eşiğinden dönenler, tuhaf yaşamlar. Şu anda bile, ben tam bunu anlatırken, geriye kıvrılıp kendi üzerine düşen bir dalganın el çırpışı ve onu izleyen yumuşak hışırtı duyuluyor. Çok geçmeden yayan, ay mavisi bir denizanası suyun yüzüne çıkacak ve iki kez kendini kasacak. Kara suyun üzerinde ışıldayacak.

Tom Bundy, ölmeden önce, *Ömrüm boyunca sessizlik nedir hiç bilmedim, hiçbir zaman*, dedi. Yükselen Rüzgâr'daki tarlalarda doğmuştu. Yaşamının her saatinde deniz vardı. Erken ölümünde de yine deniz vardı.

* * *

Duyabiliyor musunuz? Suyun sesini? Tıpkı sizin gibi soluk alıp veriyor.

Adanın tamamını, şimdiki, şu andaki halini duymanızı istiyorum. Denizin çalkantısı her zamanki gibi sürüyor. Ama Parla'da dalgaların sesinden dalgaların oynattığı taşların sesinden daha fazla pek çok ses var. Koyunlar boğuk boğuk meliyor. Tahta bir kapı gıcırdayarak açılıyor. Bir ipe dizilmiş minik çanlar, dans ederek *tra-la-la* diye şarkı söylüyor. Pencere denizliğinde saksı bitkileri olan bir evde çaydanlık kaynıyor – metal kapağı tıkırdamaya başlıyor; oraya yaklaşan ayak sesleri duyuluyor, bir kadın, sanki çaydanlık anlarmış gibi, *işte geldim, geldim işte*, diye sesleniyor ona. Tutacakla çaydanlığı ocaktan alıyor, bir fincanın dolduğu duyuluyor. Başka bir yerde bir köpek kemiğini kemiriyor. Limanda bir kız çocuğu çömelmiş, kırmızı plastik kovadaki yengecin kovanın kenarlarına kiskacını vuruşunu seyrediyor. Şimdi boş olan eski domuz ahırını ikindi güneşinde çatırıyor. Bir çamaşır ipine asılmış çamaşır var – dalgalanıp şap diye kendilerine çarpan dört yastık kılıfı, bir çift de çizgili çorap. Çamaşır ipi de rüzgârda sallanıyor, bir yukarı bir aşağı.

Bilgisayar tuşlarının *tik-takları* duyuluyor.

Bir cep telefonunun ışığı yanıyor, telefon yere düşmeden önce o titreşimle hareket ederek masayı boydan boya geçiyor.

Banyosundaki adam, havlunun ucuyla kulağındaki kumları temizliyor. Bir taraftan da bir melodi mırıldanıyor – *lalla-la-la...*

Ve bir anne hikâye anlatıyor. Dinozor desenli pijama giyen oğlunu karşısına oturtmuş. Oğlan iki eliyle tuttuğu beyaz bezin ucunu emerken, gözlerini dünya gibi yusuvarlak açarak annesini dinliyor. *Sana hiç tarlalardaki gümüşün hikâyesini anlatmış mıydım?* Kadının adı Hester –Bundy ailesine özgü kara gözleriyle gerçek bir Bundy kadını– anlatacak öyle çok hikâyesi var ki. Onları anlatmaya yetecek sesi de var. Ne de olsa o bir Parlalı.

Bunları duyabiliyor musunuz? Her birini?

Bir martı haykırıyor – *gark gark gark!* Krem rengi bir evin bacasına tünemiş.

Ya bunu duyabiliyor musunuz: uzun otlara sürünen bacakların sesini? Tam şu anda genç bir adam yürüyor. Paçaları aşınmış, ıslak bir kot giymiş. Sol botunun bağcığı çözülmüş, adam yürüdükçe bağcığın plastik uçları taşlara çarpıyor. Aynı botun tabanına koyun pisliği yapışmış; adam her adımda bunu hissediyor, o yüzden bir çit merdivenine¹ gelince botunu basamağa dayayıp sürterek temizliyor. Bacağını arkaya doğru kıvrıp tabanını kontrol ediyor. Sonra çit merdivenine çıkıyor, bir taraftan da çamaşır ipinin olduğu eve bakıyor. Gözlerini kısarak bakıp çizgili çorapları, evin sarı sokak kapısını görüyor. Burnunu çekiyor, merdivenden iniyor.

Hırşt, hırşt. Otların arasında yürüyor.

Akşamın erken bir saati. Genç adam sarışın, yüzü çilli. Bugün güneşte yanmış, elmacıkkemikleri pembeleşmiş, kafa derisi de acıyor. Uzun, çok uzun bir zamandır ilk kez güneş

1. Sürünün dışarıya kaçmasını engelleyen bir çitin ya da alçak duvarın öte yanına geçmek için kullanılan birkaç basamaklı, iki taraflı tahta merdiven.

çıktı, o da bunu beklemiyordu. Kimse beklemiyordu. Genç adam bir süre sonra derisinin soyulacağını biliyor.

Sam Lovegrove bu; yirmi iki yaşında. Kıyı patikasına çıkınca batıya doğru yürüyor.

Deniz parıldıyor. Sam, uzakta Bundy Tepesi'ni görüyor.

Sağında Sye Koyu var. Koy görünmeye başlıyor. Sam yürüdükçe koy genişliyor; delikanlı aşağıya, koya bakıyor. Şöyle bir göz gezdiriyor, o kadar; çünkü hiçbir şey görmeyi beklemiyor. Sye Koyu'na kimse gitmez – ufak bir kumsaldır, kumu da yok denecek kadar azdır, çevresindeki yüksek kayalıklar koya gölge ve serinlik getirir. Oraya kim gider ki, hem de bu saatte? *Hiç kimse*. O yüzden Sam şöyle bir göz atıyor, o kadar. Öylesine göz gezdiriyor. Ama bugün orada bir şey var.

Genç adam duruyor. Öyle birdenbire duruyor ki, sağ ayağı kayıyor.

Sam kayalığın kenarına doğru iki ufak adım atıyor. *Neyin nesidir?..*

Sonra, *bok canına*, diyor, *aman Tanrım, aman Tanrım...*

* * *

Ben, yani kâşif. Ya da belki kurtarıcı – kıyıya vuranları toplamak için ıslak kuma çömelmişim. Hikâye dedikleri bu mudur? Bir yaşamın enkazı, bir yaşamdan geriye kalan mıdır? Kalıntılar kurutulur, elden ele geçirilirken onlarla birlikte o yaşam da elden ele geçer mi? Ben o kadar çok şey yitirdim ki. Hiç kaybetmediğim kadar çok şey kaybettim, bir anlam aramak için baktığım Parla'nın pek çok şeyini yitirdim. Özlüyorum onu – adayı özlüyorum. Çakıl taşlı kıyılarını, düğme gözlü tarlafarelerini, tam tamına avuçlarıma sığan sübyelerin ağırlıksız kemiklerini özlüyorum. *Aile* dediğim ya da öyle kabullenmeye çalıştığım insanları özlüyorum; adaya gitmeden önce ve adadan geldikten sonra hiç kayan yıldız görmediğim için, bir kış gecesi gökyüzünün o sihirli görüntüsünü özlüyorum. Ve her şeyden, herkesten çok da onu özlü-

yorum – o adamı nasıl da özlüyorum. Ama en azından kumla kaplanmış hikâyelerim var. İyi anlatılan bir hikâyeye beni Kilit ve Anahtar Kumsalı'na geri götürüyor.

Ya, hikâyeler. Hem de ne çok.

Parla'nın kıyılarına binlerce tuhaf şey sürüklendi – klozet simitleri, yunuslar, sıkı sıkıya kapatılmış plastik bir torbadaki hayaller listesi. Ama o kumsalda, bir çarşamba akşamı güneş yanığı omuzları ve öne arkaya sallanan bot bağcığıyla aşağıdaki kıyıya koşarken, *Bok canna, aman Tanrım*, diye haykıran Sam Lovegrove'la başlayan bir hikâyeye olmadı hiç.

Ve o kumsalda bu da hiç görülmedi: yarı çıplak bir adam. Yüzüstü yatıyor, suratı çakıllara dayalı. Ölü gibi görünüyor – kıpırtısız, bembeyaz tenli.

Çok güzel hikâyeler biliyorum – ama bu, en iyisinin başlangıcı.

Parla Adası sakinleri içlerinden birinin kaybı için hâlâ yas tutarken, günlerden bir gün, Tom'u alıp götürən deniz adanın kumsalına perişan bir adam bıraktı.

Adı, sanı, kimliği yoktu adamın.

Kimi ona kuşkuyla yaklaştı, kimi denizin Tom'u geri getirdiğini düşündü. Ancak kocası Tom'un özlemiyle yüreğine kilit vurmuş olan Maggie, bu yabancıнын beraberinde çok değerli bir şey getirdiğini hissediyordu.

Ada sakinleri için hayat, usul usul değişmeye başladı.

Ve sıra, gizemli yabancıнын anlatacaklarına, kendi hikâyesine geldi...

Maggie'nin de söylediği gibi: "Adların önemi yok zaten, bildiğim hikâyelerde de gerçekten önem taşıyorlar. Önemli olan insanlar – bu adada yaşamış olanlar ve adanın kumları ile kayalıkları üzerinde o insanların neler hissettiği."

"Güneşin suda yansımalarını anımsatan göz kamaştırıcı diliyle *Gümüş Karası Deniz*, en derin kedere rağmen tükenmeyen umudu, yok edilemeyen yaşamı ve sevginin her türünün, en başta da aşkın arındırıcı gücünü anlatıyor."

Independent

"Olağanüstü şiirsel bir dili var: Büyülü, rüya gibi, kusursuz; yer yer Sylvia Plath'i anımsatıyor. (...) Susan Fletcher'in her bir cümlesi baştan çıkaran bir güzelliğe sahip, işlediği konularsa alabildiğine derin..."

Sunday Times

